

Drepturile omului în regiunea transnistreană / Interviu cu Petru Soltan

Vă invităm să urmăriți al patrulea interviu, realizat cu academicianul Petru Soltan, născut în Coșnița, Dubăsari.

Petru Soltan este unul dintre matematicienii de vază din Republica Moldova, a fost ales ca membru titular al Academiei de Științe a Moldovei. Profesor și șef de catedră la Universitatea de Stat din Moldova. În anul 2003, Petru Soltan a fost ales ca membru de onoare al Academiei Române.

Interviul este realizat de Asociația Promo-LEX în colaborare cu portalul Moldova.org, în cadrul Săptămânii Drepturilor Omului. Aceste materiale au ca scop sensibilizarea populației vizavi de încălcările constante ale drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Drepturile omului în regiunea transnistreană / Interviu cu Alexandru Manciu

Vă invităm să urmăriți al treilea interviu, realizat cu interpretul Alexandru Manciu, născut la Tiraspol, a copilărit la Tighina.

Interviul este realizat de Asociația Promo-LEX în colaborare cu portalul Moldova.org, în cadrul Săptămânii Drepturilor

Omului. În această săptămână sunt lansate o serie de interviuri cu personalități născute în regiunea transnistreană care ne vorbesc despre drepturile omului. Aceste materiale au ca scop sensibilizarea populației vizavi de încălcările constante ale drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Drepturile omului în regiunea transnistreană / Interviu cu Petru Bogatu

Vă invităm să urmăriți al doilea interviu, realizat cu publicistul Petru Bogatu, născut în s.Sucleia, raionul Slobozia.

Interviul este realizat de Asociația Promo-LEX în colaborare cu portalul Moldova.org, în cadrul Săptămânii Drepturilor Omului. Aceste materiale au ca scop sensibilizarea populației vizavi de încălcările constante ale drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Drepturile omului în regiunea transnistreană / Interviu cu

Eugen Doga

În perioada 3 – 10 decembrie, Asociația Promo-LEX desfășoară Săptămâna Drepturilor Omului. În această perioadă vor fi lansate o serie de interviuri cu personalități născute în regiunea transnistreană care ne vorbesc despre drepturile omului. Aceste materiale au ca scop sensibilizarea populației vizavi de încălcările constante ale drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Vă invităm să urmăriți primul interviu, realizat cu maestrul Eugen Doga.

Jocul Intelectual „Cunoaște-ți drepturile” pentru elevii din regiunea transnistreană



La 24 noiembrie 2012, Asociația Promo-LEX a organizat Jocul Intelectual „Cunoaște-ți drepturile” pentru elevii din regiunea transnistreană.

Jocul Intelectual de echipă cu timp fixat (JIETF) este un joc în care echipele își pun la încercare calitatea de a găsi într-un timp limitat răspunsuri corecte la întrebările care le-au fost adresate. Scopul unei echipe în procesul jocului

este de a răspunde la un număr mai mare de întrebări decât adversarii ei.

La eveniment au participat 3 echipe:

Echipa „Phoenix”, Liceul „Lucian Blaga”, or. Tiraspol

Echipa „ProVeritas”, Liceul Teoretic „Evrika”, or. Rîbnița

Echipa „Intelect”, Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare și Sfânt”, or. Grigoriopol.

Activitatea a fost organizată în parteneriat cu Clubul de Jocuri Intellectuale din Moldova, având ca scop promovarea culturii drepturilor omului prin cunoaștere și multiplicare a informației în domeniu.

Octavian Sirețeanu, moderatorul jocului a ținut să menționeze: „În cadrul competiției intelectuale, cele 3 echipe participante au putut să-și încerce forțele în 3 jocuri diferite. Toate rundele au inclus atât întrebări din domeniul „Drepturilor omului”, tema de bază a evenimentului, dar și întrebări de cultură generală. În ceea ce privește performanțele echipelor, pot spune că jocul a fost foarte strâns, o diferențiere mai mare de scor producându-se abia în timpul celei de-a treia rundă. Jucătorii s-au pregătit bine pentru domeniul de bază „Drepturile omului”, rareori având dificultăți cu întrebările din domeniu. În cazul întrebărilor din cultura generală, răspunsurile au venit ceva mai greu, însă în majoritatea cazurilor, cu ajutorul indiciilor, le-au descifrat și pe acestea. Rezultatele finale au fost bune, luând în considerație și că o mare parte din participanți au fost la prima experiență de acest fel. Le urez jucătorilor să mai încerce jocurile intelectuale, iar cu puțină experiență, cred că din acel grup de persoane ar putea apărea mai mulți jucători valoroși.”

„Prin intermediul acestei activități, ne-am propus să implicăm tinerii din regiune în promovarea culturii drepturilor omului într-un format nou, mult mai interactiv. Cele 3 echipe s-au implicat pe parcursul jocului cu mult interes și motivație. Spiritul de concurență a facilitat dinamicitatea Jocului și o

atmosferă prietenoasă pentru toți participanții la activitate. Ne propunem să susținem desfășurarea jocurilor intelectuale în Decada Drepturilor Omului în câteva instituții de învățământ din regiune.” a menționat Olga Gordila, coordonatoarea programului Societate Civilă din cadrul Asociației Promo-LEX.

„Am participat pentru prima dată la așa o activitate, am avut emoții, dar le-am depășit pe parcursul Jocului. A fost foarte interesant deoarece ne-am pus la încercare cunoștințele, dar și viteza de gândire, organizare în echipă. Vom încerca împreună cu profesorii să desfășurăm astfel de runde de joc și la noi în școală”, a declarat un membru a echipei „ProVeritas”.

Activitatea a fost organizată în cadrul proiectului „Promovarea drepturilor omului și consolidarea societății civile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, implementat grație suportului financiar oferit de către Fondul Național pentru Democrație (NED).

Clubul de Presă „Gradul de protecție a victimelor violenței în familie”



Astăzi, 29 noiembrie 2012, a avut loc Clubul de Presă „Gradul de protecție a victimelor violenței în familie”, organizat de către Asociația Promo-LEX în colaborare cu Asociația „Refugiu Casa Marioarei” și Centrul Internațional „La Strada”, în cadrul Campaniei Mondiale „16

zile de acțiuni împotriva violenței în bază de gen” care se desfășoară în perioada 25 noiembrie și 10 decembrie.

În cadrul Clubului de Presă au fost prezentate mai multe cazuri de violență în familie, inclusiv au participat și victime ale violenței în familie, beneficiare ale Asociației Promo-LEX. Femeile au povestit despre umilințele și bătăile prin care au trecut în acești ani. Potrivit juristei din cadrul Asociației Promo-LEX, Lilia Potîng, în primul caz agresorul a fost condamnat la 3 ani de închisoare de tip închis. Acesta a fost un caz în care autoritățile au implementat legislația corect. În cel de-al doilea caz, agresorul s-a ales doar cu o amendă, în timp ce victimei i-a fost intentat dosar penal.

Centrul „La Strada” a oferit date statistice a apelurilor telefonice la Linia Fierbinte, precum și unele analize privind violența în familie. “În perioada noiembrie 2009 – octombrie 2012 la Telefonul de Încredere pentru femei al Centrului Internațional „La Strada” au parvenit 3.762 de apeluri de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, dar și de peste hotare. Din numărul total de apeluri 1.785 au vizat cazuri de violență în familie”, a menționat Daniela Misail-Nichitin, președinta Centrului Internațional „La Strada”.

În cadrul evenimentului, s-a discutat gradul de protecție a victimelor și gradul de implementare a prevederilor Legii 45 privind prevenirea și combaterea violenței în familie de către autoritățile de resort. Jurista Asociației „Refugiu Casa Marioarei”, Olga Ojog, a precizat că, la moment, legislația în domeniul combaterii violenței în familie este una relativ bună, dar aplicarea în practică a legii este încă una defectuoasă. Astfel, violența în familie rămâne o problemă extrem de gravă în societatea noastră și una din cele mai grave încălcări ale drepturilor omului.

Tot în cadrul clubului de presă a fost prezentat un material video pe tematica violenței în familie realizat la inițiativa

Asociației Promo-LEX în colaborare cu Moldova.org și Asociația „Refugiu Casa Marioarei”.

Evenimentul a fost organizat în cadrul Proiectului „Evaluarea implementării prevederilor ce se referă la ordonanța de protecție din cadrul legii 45-XVI în Republica Moldova în perioada 2008-2011”, proiect finanțat de Fundația Soros-Moldova și co-finanțat de Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR).

Pentru mai multe detalii, contactați:

Iulia Munteanu, Ofițer de presă

Tel: (22) 450024, GSM: 069072579

Alexandru Ursu a fost repus în libertate

La 5 noiembrie 2012, Alexandru Ursu a fost repus în libertate. Potrivit Promo-LEX, acesta se află la domiciliul său din satul Hagimus, raionul Căușeni.

Alexandru Ursu, Ofițer operativ de sector al postului de poliție Hagimus al Comisariatului de poliție Căușeni a fost sechestrat la 21 iulie 2009 de către reprezentanții miliției din mun.Bender, fiind „acuzat” de „fals în documente, utilizarea documentelor falsificate și escrocherie” la procurarea unui apartament din Bender. Procesul împotriva sa a fost unul formal și improvizat, ca urmare la 19 mai 2010, Alexandru a fost „condamnat” la 15 ani închisoare. De notat că mun.Bender se află în zonă de securitate cu regim sporit, ceea ce presupune controlul și prezența în localitate atât a forțelor constituționale de ordine cât și a miliției regionale. Totodată, în localitatea Bender este dislocat

centrul forțelor pacificatoare, Comandamentul Militar Unit și Comisia Unificată de Control.

La 11 aprilie 2011, Asociația Promo-LEX a sesizat Curtea Europeană pentru Drepturile Omului privind cazul lui Alexandru Ursu, invocând violarea articolelor 1, 5, 6, 13 și 17, precum și Articolul 2 Protocolul nr.7 din Convenție.

După 3 ani și 4 luni de detenție ilegală în închisoarea nr.1 din Hlinaia, raionul Grigoriopol, Alexandru Ursu a fost eliberat. Deoarece, familia sa locuiește în Hagimus, raionul Căușeni, localitate aflată în zonă cu regim sporit de securitate, Promo-LEX solicită organelor de drept să-i asigure securitatea individuală și investigarea acestuia de către un medic.

Promo-LEX aduce mulțumiri tuturor celor care s-au implicat în activitățile de monitorizare și facilitarea eliberării lui Alexandru Ursu.

Totodată, Promo-LEX reamintește că în „penitenciarele” din regiunea de est a Republicii Moldova actualmente se dețin ilegal circa 2800 de persoane. Unii dintre ei au sesizat CtEDO pentru a-și apăra drepturile sale. Anterior Promo-LEX a emis numeroase apeluri, comunicate și informații privind soarta unor deținuți precum Eriomenco Vitalie, Eduard Elițov, Oleg Filin, Iurie Matcenco, Alexandru Baluța, Murahovschi Vitalie, Pochidov Valerii, Reazanov Andrei, Petiș Mihai ș.a.. În context, solicităm actorilor care au contribuit la eliberarea lui Ursu Alexandru să depună eforturi consistente, eficiente și vizibile în vederea eliberării persoanelor nominalizate.

Pentru mai multe detalii, contactați: Alexandru Zubco, jurist
Asociația „Promo-LEX”, Tel: (022) 310945 , GSM: 069667234

Promo-LEX a participat în cadrul Misiunii Internaționale ENEMO de observare a alegerilor parlamentare din Ucraina

În perioada 23 iulie – 29 octombrie 2012, Misiunea internațională de observare a alegerilor ENEMO a monitorizat procesele electorale din cadrul alegerilor parlamentare din Ucraina.

În cadrul Misiunii de observare, 86 de observatori internaționali ENEMO au realizat 546 de vizite la secțiile de votare, au observat procesul de numărare a voturilor în 42 de secții de votare și au urmărit transferul proceselor verbale de la secțiile de votare la 40 de Birouri electorale de circumscripție.

ENEMO a constatat că în comparație cu perioada preelectorală din anii 2006, 2007, au fost constatate un număr impunător de încălcări ale legislației electorale, utilizarea resurselor administrative, hărțuirea și intimidarea candidaților și a jurnaliștilor.

Prioritățile de bază ale ENEMO sunt obiectivitatea, imparțialitatea și veridicitatea informației colectate de către observatori, priorități care sunt obligatorii pentru ENEMO. La toate etapele de observare, accentul misiunii a fost pus pe: evoluția situației politice, activitatea administrației electorale, activitatea partidelor politice și a concurenților electorali, activitatea administrației regionale, specificul campaniei electorale, Mass-media, participarea femeilor și minorităților, activitatea ONG-lor și

observatorilor independenți locali, evaluarea activităților de educație electorală, precum și monitorizarea reclamațiilor și contestațiilor oficiale. Observatorii ENEMO au lucrat îndeaproape cu misiunile de observare locale și internaționale ale căror metodologie de observare întrunește standardele internaționale.

În perioada pre-electorală, ENEMO a lansat 3 rapoarte sumare, care au fost prezentate în cadrul unor conferințe de presă oficiale. Ulterior, ENEMO a elaborat și a prezentat un raport pentru ziua alegerilor. Raportul preliminar poate fi accesat [aici](#).

În perioada imediat următoare ENEMO va lansa raportul final cu privire la alegerile din Ucraina.

Asociația Promo-LEX este membru ENEMO din anul 2009. În perioada 5 august – 2 noiembrie 2012, Asociația Promo-LEX a delegat 2 observatori pe termen lung în cadrul misiunii de monitorizare ENEMO la alegerile parlamentare din Ucraina. Pentru a realiza activități de monitorizare în ziua alegerilor, în perioada 25 octombrie – 30 octombrie, 4 persoane din cadrul Asociației "Promo-LEX" au participat în calitate de observatori internaționali în cadrul misiunii de monitorizare ENEMO la alegerile parlamentare din Ucraina.

Pentru informații ulterioare:

Maja Milikic, Șef- adjunct/ Ofițer Relații cu Presa. Mobil: +380 (0) 99 753 31 32, E-mail: maja.milikic@enemo.eu

Pavel Postica, Director de Program, Tel: (22) 450024, GSM: 069165154, e-mail: info@promolex.md

Rețeaua Europeană a Organizațiilor de Monitorizare a Alegerilor (ENEMO) este o rețea internațională formată din 22 de organizații importante de monitorizare națională din 17 țări din Europa Centrală și de Est și Asia Centrală. ENEMO funcționează în deplină conformitate cu standardele internaționale pentru observare internațională a alegerilor.

Organizațiile membre ENEMO au monitorizat mai mult de 200 alegeri naționale și instruit mai mult de 200.000 de observatori. Până în prezent, ENEMO a monitorizat 15 procese electorale în șapte țări.

Rezoluția cu privire la acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru asigurarea dreptului la educație în regiunea de est a Republicii Moldova (Transnistria)

Noi, subsemnații, reprezentanții reclamanților în cauza Catan și alții c. Moldova și Rusia, (cererile nr. 43370/04, 8252/05 și 18454/06) și directorii Liceelor cu predare în grafia latină din stînga Nistrului: Liceul Teoretic „Evrika” din or. Rîbnița, Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun”, or. Bender, Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare și Sfînt” din or. Grigoriopol,

avînd în vedere hotărîrea CtEDO din 19.10.2012 prin care a fost recunoscută violarea dreptului la educație a celor 170 de semnatori ai plîngerilor, de către Federația Rusă,

ținînd cont de constatările și premisele ce au servit la încălcarea dreptului la educație a reclamanților, în speranța depășirii crizei cu privire la funcționarea sistemului de educație în regiunea de est a Republicii Moldova,

Cerem autorităților Republicii Moldova, statului implicat în medierea conflictului transnistrean – Ucraina, statelor și structurilor observatoare SUA, UE și OSCE, și în mod special Federației Ruse, care a fost recunoscută drept stat ce a încălcat dreptul la educație în regiune prin susținerea masivă a regimului separatist, să întreprindă toate acțiunile în vedere executării Hotărîrii CtEDO din 19.10.2012 în sus numita cauză.

În mod special solicităm să fie depuse toate acțiunile diplomatice și de restrîngere, aflate la îndemîna părților, pentru:

1. Excluderea din așa numita legislație regională a prevederilor ce restrîng folosirea grafiei latine pentru funcționarea limbii române în teritoriul de est al RM (art. 6 a „Legii cu privire la funcționarea limbilor”, art. 12 a „Constituției RMN”, art. 200/3 „Codul contravențiilor administrative” din regiune, decizia din 18.08.1994 cu privire la interzicerea folosirii grafiei latine în instituțiile școlare).

2. Anularea dispozițiilor așa numitelor autorități locale din or. Rîbnița, or. Bender și or. Grigoriopol cu privire la evacuarea Liceelor sus menționate din edificiile deținute anterior.

3. Restituirea edificiului folosit pînă la evacuare din str. Gagarin 14, or. Rîbnița – Liceului Teoretic „Evrika”, asigurarea Liceului Teoretic „Alexandru cel Bun”, or. Bender cu un edificiu corespunzător necesităților unui program educațional, restituirea edificiului folosit pentru Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare” din or. Grigoriopol pînă la momentul evacuării din 2002.

4. Anularea obligației instituțiilor de învățămînt ce activează în baza curriculei aprobate de Ministerul Educației a RM, sau care doresc să activeze în regiune în baza acestei

curricule de a se înregistra și de a se licenția în așa numitele organe de evidență a „RMN”.

5. Anularea oricăror interdicții cu privire la introducerea cărților, manualelor și altor materiale necesare pentru buna funcționare a instituțiilor de învățămînt cu predare în grafie latină.

6. Interzicerea aplicării discriminării și campaniilor de intimidare care au fost tolerate, pe alocuri instrumentate de către administrațiile separatiste în mod special actele de vandalism și de huliganism asupra celor ce doresc să învețe în limba română.

7. Achitarea prejudiciilor și costurilor dispuse prin hotărîre în termenii stabiliți.

Totodată atragem atenția asupra necesității de a stopa susținerea deschisă de către Federația Rusă, contrar angajamentelor sale internaționale, a unui regim care violează grav drepturile omului, acțiuni de susținere indicate în paragrafele 39 – 41 ale Hotărîrii CtEDO.

În același timp comunicăm că Asociația „Promo-LEX” va continua monitorizarea respectării dreptului la educație în regiune, precum și procesul de executare a Hotărîrii din 19.10.2012.

semnatari

Ion MANOLE, reprezentant, Director Executiv Asociația Promo-LEX

Alexandru POSTICA, reprezentant, avocat, Director Program Drepturile Omului, Promo-LEX

Eugenia HALUS, Director Liceul Teoretic „Evrika,, or.Râbnița

Maria ROIBU, Director Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun,, or.Bender

Eleonora CERCAVSCHI, Director Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare,, or.Grigoriopol

22 octombrie 2012

Rusia a fost condamnată de către CtEDO pentru violarea dreptului la educație în regiunea Transnistreană

La 19 octombrie 2012, Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului a pronunțat în ședința deschisă Hotărârea în cauzele Catan și alții 27 c. Moldovei și Rusiei, Caldare și alții 42 c. Moldovei și Rusiei, Cercavschi și alți 98 vs Moldova și Rusia.

Prin Hotărârea CtEDO din data de 19.10.2012 a recunoscut violarea Articolului 2 Protocol 1 – Dreptul la Educație în raport cu Federația Rusă. În același timp, Curtea a stabilit că Republica Moldova nu se face vinovată de violarea dreptului la educație în cauzele date. În rest, Curtea a considerat că nu este cazul să se expună asupra altor încălcări invocate în aceste dosare.

Curtea acordă cu titlu de prejudicii morale reclamanților 1 milion și douăzeci de mii Euro și 50 mii Euro cu titlu de costuri de reprezentare.

Reclamanții sunt cetățeni ai R. Moldova și locuitori ai regiunii transnistrene, parte a teritoriului suveran al Republicii Moldova, ce se află sub controlul de facto al unui regim separatist, susținut de Federația Rusă. Cauzele au fost expediate în 2004 și respectiv 2006 de către părinți, profesori și elevi din localitățile Râbnița, Tighina (Bender) și Grigoriopol din regiunea transnistreană a Republicii Moldova și vizează încălcări ale drepturilor acestora la educație, la viața privată, precum și ale dreptului la

nediscriminare.

În 1992 controlul asupra unei părți din estul Republicii Moldova a fost preluat prin violență militară și cu suport din exterior. Auto-proclamata administrație a inițiat procedura de adoptare a unei „legi” care urmărea interzicerea utilizării alfabetului latin pentru limba română (definită drept moldovenească) în toate domeniile vieții publice din regiune. Astfel, a fost impus alfabetul chirilic pentru instituțiile de învățământ din regiune, elevii și părinții fiind obligați să accepte această anomalie lingvistică, o combinație a limbii vorbite și scrise, ce nu este utilizată pe larg nici chiar în regiunea respectivă.

Reclamanții în această cauză au fost obligați să accepte educarea copiilor lor contrar propriilor convingeri sau să reziste numeroaselor presiuni din partea administrației ilegale din regiune. Reclamanții au insistat ca instituțiile lor să rămână sub jurisdicția și programul educațional al autorităților constituționale, predarea fiind efectuată în limba română în forma ei firească, cu grafie latină. În consecință, ei au fost supuși unor politici instrumentate de lichidare prin asediarea și blocarea școlilor cu predare în grafie latină, precum și acțiuni de intimidare și persecutare, reținere și „urmărire penală”, a profesorilor, de amenințări și hărțuiri a elevilor și părinților lor.

Două dosare au fost înregistrate în toamna anului 2004, iar al treilea dosar a fost expediat în primăvara anului 2006. Prima audiere publică a avut loc la 9 iunie 2009, cauza fiind declarată parțial admisibilă la 15 iunie 2010. La 14 decembrie 2010 s-a decis desesizarea în favoarea Marii Camere, care a organizat noi audieri la 25 ianuarie 2012.

Reprezentanții victimelor, prezenți în fața Marii Camere a CtEDO, Directorul Executiv al Asociației „Promo LEX” – Ion Manole și Avocatul Alexandru Postica, au menționat că „Hotărârea de astăzi este una istorică având în vedere

constatările care au fost făcute și consecințele acestora asupra situației drepturilor omului în regiune. Sperăm că după această Hotărâre, în special situația elevilor, profesorilor se va schimba spre bine. În continuare, vom depune eforturi constante pentru a promova și apăra drepturile omului și valorile democratice în acest teritoriu, dominat încă de fenomenul impunității. Drepturile omului, fiind valori supreme recunoscute de întreaga comunitate internațională, trebuie să triumfe și în spațiile închise, unde de regulă se comit dintre cele mai grave abuzuri și nedreptăți. În acest context, salutăm această decizie istorică și mult așteptată de numeroase persoane din regiunea transnistreană a R.Moldova”.

În numele Asociației Promo-LEX și a tuturor celor 170 de reclamanți, Ion Manole și Alexandru Postica exprimă sincere mulțumiri partenerului de litigare [INTERIGHTS](#); [Open Society Institute](#), [National Endowment for Democracy](#) și [Civil Rights Defenders](#) pentru susținere; membrilor Asociației „Promo-LEX” implicați în procesul de litigare; Centrului de Reabilitare a Victimelor Torturii „[Memoria](#)”, Centrului Analitic Independent [EXPERT-GRUP](#), Centrului Educațional [PRO DIDACTICA](#), precum și tuturor celor care au fost implicați pe parcursul a 8 ani de zile în procesul de pregătire, analiză, documentare, expertiză, litigare, traducere, etc.

Pentru detalii suplimentare:

Alexandru Postica,
Directorul Programului Drepturile Omului
Asociația Promo-LEX
Tel. 069104851

Ion Manole
Director Executiv
Asociația Promo-LEX
Tel. 069070800